

4. Törpe mandula (*Prunus tenella* Batsch, syn.: *Amygdalus nana* L.) a Baranyai-dombságon

Baranya megyében a törpe mandulának (*Prunus tenella* Batsch) jelenleg csak két lelőhelyét ismerjük, mindkettőt a Villányi-hegységben: Nagyharsány „Szársomlyó – déli oldal” (HORVÁT 1942, FACSAR in DÉNES 1996) és Villány „Zsidó-temető” (KEVEY 1988). Az irodalomban említést tesznek előfordulásáról Pécs, Mohács, illetve Bár környékén (KITAIBEL, NENDTVICH, MAYER in HORVÁT 1942), de konkrét lelőhelyek hiányában ezeket az adatokat a mai napig senki nem erősítette meg. Előfordulásáról a Baranyai-dombságon eddig nem volt tudomásunk (vö. FARKAS 1999).

Babarcon, 2002. március 17-én a temető végén, a kálváriától mintegy 15 méterre 70-80 m² területen, sűrű polikormonban tenyésző, becslésem szerint több, mint 10 000 fő törpe mandula virágzott (a terepen fotódokumentáció készült). A helyszín bejárása során arra a megállapításra jutottam, hogy a temetőnek ezen a látszólag elhanyagolt részén (a régi sírfeliratok alapján a múlt század első felében még temetkeztek) rendszeres cserjeirtást végeztek, hiszen az akác sarjak nem idősebbek 2-3 évnél. A fiatal akác, orgona, bodza és a vadrózsa körbeveszik a törpe mandula állományait, így az csak akkor vehető észre ha virágzik, vagy ha a közelben tartózkodunk. A babarci állományról nem lehet biztosan kideríteni, hogy spontán előfordulásról van szó, vagy több évtizeddel ezelőtt ültetett példányok elszaporodásáról. A temetőt szántóföldek veszik körül, így e kérdés tisztázására nem sok esély van. A Baranyai-dombságon még Hásságyon 2000. március 25-én a dombon álló kápolna előtt találtam néhány fő törpe mandulát, ami egyértelműen ültetett. A leírtak alapján tehát minden bizonnyal Baranya megye legnagyobb törpe mandula állománya a babarci temetőben tenyészik, és az élőhely védelemre érdemes.

Irodalom

- DÉNES A. (1995): Adatok a Villányi-hegység flórájához. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 40: 5-8.
- HORVÁT A. O. (1942): A Mecsek hegység és déli síkjának növényzete. – A Ciszterci rend kiadása, Pécs. p.: 91.
- KEVEY B. (1988): Útmutató a TTSZ örök részére a Dél-dunántúli OKTH Felügyelőség működési területén elterjedt veszélyeztetett, védett, fokozottan védett növényeiről. – Pécs, p.: 5.
- FARKAS S. (ed., 1999): Magyarország védett növényei. – Mezőgazda Kiadó, Budapest, p.:135.

PURGER Dragica (Pécs)